

ב"ה

פרשת במדבר

במדבר סיני באחד לחודש השני
ריש פרשת במדבר

שנה שלמה במדבר סיני!?

רש"י נעמד על הפסוק הראשון, ומעתיק מהפסוק "וידבר במדבר סיני באחד לחודש (השני^[1])", ומפרש, "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה כו'". ולכאורה, אודות המנין נזכר רק בפסוק השני, "שאו את ראש גו' במספר שמות גו' לגולגלותם", ואילו בפסוק הראשון לא נזכר מאומה אודות המנין, ומדוע מפרש רש"י פירושו ("מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כו'") מיד בפסוק הראשון — היפך הכלל שרש"י מפרש רק כשבאים לפסוק שבו דרוש ביאור והסבר?!

...אלא הביאור בפרש"י: כאשר לומדים את הפסוק "וידבר .. במדבר סיני" — מתעוררת מיד שאלה פשוטה: מאי קא משמע לן שדיבור זה היה "במדבר סיני" — הרי יודעים כבר ממה שכתוב לפני זה שמקומם של בני ישראל היה במדבר סיני, — ששם חנו בראש חודש סיון בשנה הראשונה לצאתם ממצרים ("ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר"^[2]), ונתעכבו שם עד שנתעלה הענן (כמו שכתוב בסוף פרשת פקודי "ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל"), ועדיין לא למד הבן חמש למקרא שנסעו משם, עד שילמד בפרשת בהעלותך^[3]: "ויהי בשנה השנית בחודש השני בעשרים בחודש (כ' אייר) נעלה הענן.. ויסעו בני ישראל ממדבר סיני ויחנו במדבר פארן" —

שלכן, בכל הציוויים שנאמרו לאחרי מתן תורה עד לפרשת במדבר לא נזכר שמקום אמירתם היה "במדבר סיני", מכיון שאין כל חידוש בדבר — ואם כן, מדוע בפרשתנו נאמר "וידבר .. במדבר סיני", מאי קא משמע לן?!

כלומר: השאלה בפסוק זה — אינה מצד פירוט זמן אמירת הדיבור (דוקא), כי אם, תיכף ומיד כשנזכר המקום דאמירת הציווי, "במדבר סיני", מתעוררת השאלה: מאי קא משמע לן?"

ועל דרך הקושיא שבפרשת בְּהָר — ששם לא נזכר זמן אמירת הציווי, כי אם המקום בלבד — "וידבר ה' אל

משה בהר סיני", שהקושיא היא — מאי קא משמע לן שדיבור זה היה בהר סיני, "הלא כל המצוות נאמרו מסיני"?!

ועל זה מתרץ רש"י — בפרשתנו — "מתוך חיבתן לפניו כו": הבן חמש למקרא זוכר מה שלמד בפירושו רש"י פרשת בא^[4] אודות "שבחן של ישראל שלא אמרו היאך נצא למדבר בלא צדה, אלא האמינו והלכו.. זכרת^[5] לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ומכיון שתוכן הענין דפרשתנו הוא בענין שבו מודגשת חיבתן של ישראל, "מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה", לכן, מדגיש הכתוב "וידבר .. במדבר סיני" — כדי להדגיש עוד יותר את שבחן וחיבתן של ישראל כפי שבאה לידי ביטוי בענין ד"לכתך אחרי במדבר".

[ועל דרך מה שלמד הבן חמש למקרא בפירושו רש"י פרשת חיי-שרה^[6] "יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה", היינו, שהכתוב חוזר וכופל דבר מסויים (אף שאין חידוש בדבר) מצד גודל החביבות, ועל דרך זה בנדון דידן, אף שאין חידוש שענין זה נאמר "במדבר סיני", חוזר הכתוב וכופל זאת כדי להדגיש יותר את חיבתן של ישראל].

על פי זה יש לבאר גם מה שהכתוב מדגיש את זמן האמירה — "באחד לחודש השני בשנה השנית" — כדי להוסיף עוד יותר ב"חיבתן" שבאה לידי ביטוי בענין ד"במדבר סיני":

בסמיכות ממש ליציאת מצרים — הרי החידוש ד"לכתך אחרי במדבר" אינו בולט כל כך, דמכיון שגדול היה חפצם ורצונם לצאת כבר משעבוד וגלות מצרים, לא חשבו הרבה לאן ללכת, אפילו ל"מדבר", העיקר — שיוכלו לצאת כבר ממצרים.

אמנם, ככל שהולך ומתארך משך הזמן מאז יציאתם ממצרים, ובנדון דידן, "באחד לחודש השני בשנה השנית", ועדיין ממשיכים ישראל להתעכב במדבר, כלומר, למרות שקיימת לכאורה אפשרות להתיישב במקומות ישוב מסביב למדבר (כל המקומות שבהם ישבו אומות העולם, ועל דרך זה כיוצא בזה בנוגע לשאר

המקומות שבהם חנו בני ישראל, כפי שילמד הבן חמש למקרא בפרשת מסעי, מכל מקום, אינם זזים ממקומם כי אם בעקבות ה"ענן" — הרי זה מבטא ומדגיש ביותר את גודל שבחן וחיבתן של ישראל בענין ד"לכתך אחרי במדבר".

ולכן מעתיק רש"י מהכתוב גם את זמן אמירת הדיבור ("באחד לחודש השני") — מכיון שבכך מודגשת יותר חיבתן של ישראל, "לכתך אחרי במדבר", למרות שכבר עבר משך זמן מאז צאתם ממצרים (כנזכר לעיל).

קטע משיחת ש"פ במדבר, מבה"ח וער"ח סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה. תר"מ ה'תשמ"ו ח"ג ע' 421.

[1] כ"ה בדפוס ראשון.

[2] יתרו יט, כ.

[3] י, יא-יב ובפרש"י.

[4] יב, לט.

[5] ירמ"ב, כ.

[6] כד, מב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ח ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה